

Vlaams
Parlement

ingediend op **290** (2014-2015) – Nr. 1
16 maart 2015 (2014-2015)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Koen Daniëls

over het Inschrijvingsdecreet

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen.

Vaste leden:

mevrouw Vera Celis, de heer Koen Daniëls, de dames Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels,
de heer Kris Van Dijck, mevrouw Miranda Van Eetvelde;
de heren Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jan Durnez, mevrouw Kathleen Helsen;
mevrouw Ann Brusseel, de heer Jo De Ro;
de dames Caroline Gennez, Tine Soens;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heer Peter Persyn, mevrouw Grete Remen, de heren Axel Ronse, Willy Segers, de dames Ann
Soete, Manuela Van Werde;
de dames Caroline Bastiaens, Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;
de dames Ingrid Lieten, Katia Segers;
mevrouw Elke Van den Brandt.

Toegevoegde leden:

mevrouw Barbara Bonte.

INHOUD

1. Toelichting door de heren Michel Albertijn en Kwinten Stevens van School in zicht	4
2. Toelichting door de heer Theo Kuppens van VCOV	6
3. Toelichting door de heer Timothy Van Raemdonck van GO! ouders	7
4. Toelichting door de heer Ludo Claes van KOOGO	9
5. Toelichting door mevrouw Sanghmitra Bhutani van het Minderhedenforum	12
6. Vragen en bemerkingen van de heer Jos De Meyer	13
7. Vragen en bemerkingen van de heer Koen Daniëls	13
8. Vragen en bemerkingen van mevrouw Kathleen Krekels	14
9. Vragen en bemerkingen van de heer Jo De Ro	14
10. Vragen en bemerkingen van mevrouw Caroline Bastiaens	14
11. Vragen en bemerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman	14
12. Vragen en bemerkingen van Caroline Gennez	15
13. Vragen en bemerkingen van de heer Joris Poschet	15
14. Vragen en bemerkingen van mevrouw Kathleen Helsen	15
15. Antwoorden van mevrouw Sanghmitra Bhutani van het Minderhedenforum	16
16. Antwoorden van de heer Ludo Claes van KOOGO	17
17. Antwoorden van de heer Kwinten Stevens van School in zicht	17
18. Antwoorden van de heer Timothy Van Raemdonck van GO! ouders	19
19. Antwoorden van de heer Theo Kuppens van VCOV	19
Gebruikte afkortingen	21

Bijlagen: zie [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be

Bijlage 1: Presentatie School in zicht

Bijlage 2: Presentatie VCOV

Bijlage 3: Presentatie GO! ouders

Bijlage 4: Presentatie KOOGO

Bijlage 5: Presentatie Minderhedenforum

De Commissie voor Onderwijs organiseerde in maart 2015 vijf hoorzittingen over het Inschrijvingsdecreet. Tijdens de eerste hoorzitting op 3 maart 2015 kwamen vertegenwoordigers van School in zicht, VCOV, GO! ouders, KOOGO en het Minderhedenforum aan bod. De vijf bijhorende PowerPointpresentaties zijn als bijlage terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit verslag op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door de heren Michel Albertijn en Kwinten Stevens van School in zicht

De heer *Michel Albertijn*, voorzitter, verduidelijkt dat School in zicht het doel heeft om kansrijke ouders te overtuigen om hun kind in te schrijven in een concentratieschool – dat is een school met meer dan 80 percent kansarme leerlingen. De voorbije jaren heeft de organisatie op deze manier meer dan 500 kleuters helpen inschrijven.

School in zicht werkt in kansarme wijken met overwegend homogene concentratiescholen, zoals het Kiel en Antwerpen-Noord, de Muide in Gent of Lokeren-Centrum. School in zicht slaagt erin om de homogene concentratiescholen te laten evolueren naar een meer gemengde samenstelling, met misschien 20 of 30 percent kansrijke kindjes, zodat ze een afspiegeling worden van de buurt. Het is dus wel degelijk mogelijk om een sociale mix te realiseren in een concentratieschool.

School in zicht werkt in wijken met 60 tot 80 percent kansarme families. In elke buurt zijn er echter ook heel wat kansrijke families. Er zijn geen homogeen kansarme wijken in Vlaanderen. Jonge kansrijke gezinnen die in de stad willen blijven wonen, kiezen voor die buurt omwille van de lagere huizenprijzen. Ze zien het echter niet zitten om hun kinderen naar het concentratieschooltje in de buurt te sturen omdat ze een meer gemengde school verkiezen. De kwaliteit van het onderwijs is prima in deze scholen. De leerkrachten zijn enthousiast en zoeken naar vernieuwende onderwijsmethodes. Het probleem is alleen dat er in de klassen alleen kansarme kinderen zitten. Zo krijgen deze kinderen een arm en eng wereldbeeld. Ze kennen geen werkende moeders, behalve dan misschien hun juf. Dat heeft een invloed op de beroepskeuze van de meisjes. Onbewust zullen de scholen dat beeld versterken. Ze zijn gewend om te werken met een kansarme populatie en daarom beperken ze het aantal uitstappen. Sociale mix betekent dat mensen uit verschillende sociaal-economische milieus elkaar tegenkomen en elkaars wereldbeelden leren kennen. Dat betekent niet noodzakelijk dat ze bij elkaar over de vloer komen of dat ze vrienden worden voor het leven. De school is eigenlijk de enige plaats in de samenleving waar kinderen van allerlei afkomsten elkaar tegenkomen.

De aanmeldingssystemen zijn er de voorbije jaren goed in geslaagd om het kamperen tegen te gaan maar op het vlak van sociale mix, merkt School in zicht geen zichtbaar effect. Dat heeft te maken met het feit dat ouders uit zichzelf niet bewust kiezen voor een concentratieschool. Kansrijke ouders laten zich door een aanmeldingssysteem niet dwingen tot een schoolkeuze waar ze zich niet in kunnen vinden. Als hun kind er wel terechtkomt, dan zoeken de ouders een alternatief. In Antwerpen proberen veel mensen bijvoorbeeld om hun kind in te schrijven in een randgemeente. Dan ontstaat er een carrousel. Het kind wordt uitgeschreven en de directeur belt naar een nieuw kindje op de wachtlijst. Als dat kind naar de school komt, komt er in een andere school een plaats vrij. Dat leidt tot veel administratief werk. Op het einde van de rit, is het altijd de concentratieschool die verliest.

De heer *Kwinten Stevens*, coördinator van School in zicht, beschrijft hoe School in zicht kansrijke ouders overtuigt om hun kinderen naar een concentratieschool

te sturen. Als de ouders op bezoek gaan in die school, stellen ze vast dat die extra middelen krijgt, dat ze in kleine groepjes werken en een vernieuwende aanpak hanteren. Als ze beslissen om hun kind in te schrijven in die school, dan doen ze dat echter niet alleen. School in zicht probeert een groepje te vormen van ouders met een gemeenschappelijke achtergrond, bijvoorbeeld met een gemeenschappelijk opleidingsniveau.

Hij ziet twee problemen. Ten eerste gaan de ouders meestal zelfs niet op bezoek in een concentratieschool. Ze beschouwen dat niet als een school voor hun kind. Zij moeten toegeleid worden. Ook opgeleide allochtonen kiezen trouwens niet meer voor een concentratieschool. Ten tweede, als ze wel gaan kijken, dan staan ze alleen. Ze stellen zich voor dat hun kind daar alleen zal rondlopen. Als de ouders binnen het huidige aanmeldingssysteem een plaats voor hun kind krijgen in die school, dan zoeken ze een andere plaats voor hun kind. Daarom zouden kleine groepsaanmeldingen mogelijk moeten zijn. In theorie zouden die ouders voor de deur van de school kunnen gaan kamperen. School in zicht beschouwt dat echter niet als een faire manier om de plaatsen te verdelen. Op die manier zullen de ouders die het meest bij de pinken zijn, erin slagen om een plaats te krijgen. School in zicht richt zich op de kansrijke gezinnen, maar streeft daarbij ook het belang van de kansarme gezinnen na.

Het aanmeldingssysteem speelt soms in het nadeel van School in zicht. In Lokeren is er geen probleem, omdat er in de scholen in het centrum van de stad geen capaciteitstekort is. In Antwerpen is dat echter wel het geval. In De Piramide – de homogene concentratieschool op het Kiel in Antwerpen – was er in de drie jaar dat het Antwerpse centrale aanmeldingsregister bestaat, nog geen enkel kansrijk gezin ingestapt. In het eerste jaar van de werking van School in zicht waren er zes gezinnen die beslist hadden om samen de stap te zetten naar De Piramide. Uiteindelijk waren er echter slechts drie toewijzingen. In dergelijke gevallen kan een groepsaanmelding een oplossing bieden. Soms zijn er wel individuele ouders die voor hun kind de stap zetten naar een concentratieschool, maar daarmee is de concentratie nog niet doorbroken. In Amsterdam krijgen groepsaanmeldingen voorrang op al de rest als minstens zes ouderparen kiezen voor een homogene concentratieschool. Het capaciteitsprobleem is daar natuurlijk wel beperkter.

Op dit ogenblik worden er binnen het aanmeldingssysteem twee indicatoren gehanteerd. De eerste is of men het voorgaande jaar een schooltoelage kreeg. Voor ouders met een instappertje zonder oudere broer of zus is het antwoord op die vraag echter altijd neen. Dan blijft er alleen nog het diploma van de moeder. Daarvoor geldt de verklaring op eer. Dat is echter niet controleerbaar. In De Piramide waren er bijvoorbeeld negen plaatsen voor niet-indicator kinderen. Van die plaatsen was de meerderheid, volgens de directeur, ingenomen door kinderen waarvan de moeder geen diploma had. Misschien hadden de ouders gewoon de vraag niet begrepen.

In steden met een groot capaciteitstekort zijn er maar weinig plaatsen voor niet-indicator kinderen, dus voor kansrijke gezinnen. Ouders worden als kansrijk beschouwd van zodra ze een diploma secundair onderwijs hebben. Dat betekent dat de kans klein is dat er een groepje kinderen via School in zicht binnengeraakt. Die ouders zijn namelijk bijna altijd hoogopgeleid. De spreker stelt de vraag of de lat dan wel hoog genoeg ligt. Zou men de grens niet moeten leggen bij kinderen van wie minstens een van beide ouders een diploma hoger onderwijs heeft? Waarom telt alleen het diploma van de moeder mee? Het belangrijkste probleem met die indicator is echter dat het niet controleerbaar is. De afstand tot de woonplaats bijvoorbeeld is dan weer wel een meetbare indicator.

2. Toelichting door de heer Theo Kuppens van VCOV

De heer *Theo Kuppens*, coördinerend directeur van VCOV, de ouderkoepel van het vrij onderwijs, erkent dat het Inschrijvingsdecreet heel wat goede kanten heeft. Vermits de commissieleden streven naar een betere regeling, zal hij zijn tussenkomst echter vooral toespitsen op de pijnpunten. Daarbij zal hij zich baseren op de ervaringen van het overleg tussen de ouderkoepels, op de inbreng van een aantal ouders in de LOP's, op de informatiesessies rond het inschrijvingsbeleid, op de bevindingen van de ombudsdienst van VCOV en op de vergaderingen met betrokken ouders.

Eigenlijk is het de bedoeling dat er niet meer wordt gekampeerd aan de scholen. Op dit ogenblik blijkt dat echter opnieuw te gebeuren. De ouders ervaren deze situaties als een last. Bij het inschakelen van callcenters zijn er dan weer veel ouders die afhaken wegens de drukke bezetting ervan. Uit zijn contacten met ouders is gebleken dat zij de voorkeur geven aan een digitale aanmelding. Hij beseft dat daar kanttekeningen bij te plaatsen zijn. Mensen die niet beschikken over een internetverbinding kunnen dit systeem namelijk niet gebruiken. Bij de andere ouders doet een digitale aanmelding wel het stressniveau dalen, maar het kan de onrust niet wegnemen. Dat is vooral een kwestie van sociaal gedrag. Als één ouder onrust begint te zaaien, dan verspreidt die sfeer zich snel. De ouders vragen een eenvoudig en transparant systeem. Dat betekent echter niet dat VCOV streeft naar simplisme. De techniciteit achter het systeem moet gerespecteerd worden.

VCOV heeft in deze kwestie een informatieopdracht, samen met andere organisaties. Goede informatie is heel belangrijk. Het taalgebruik speelt daarbij een belangrijke rol. Onderwijsjargon moet zoveel mogelijk worden vermeden. In Leuven en Sint-Niklaas werd de procedure van de schoolgemeenschap op voorhand nagelezen door ouders. Dat heeft tot goede resultaten geleid, maar toch vallen taalzwakke en kansarme ouders nog vaak uit de boot. Een belangrijk pijnpunt is dat niet alle personeelsleden van de school voldoende op de hoogte zijn van de procedure. Het volstaat dus niet dat de directeur goed geïnformeerd is. Ook de secretariaatsmedewerkers moeten ouders kunnen inlichten.

Ouders ervaren een goede en begrijpelijke digitale procedure als een verademing. De planlast voor de scholen blijft echter een feit. Dat is vooral een probleem voor het basisonderwijs, maar ook in het secundair onderwijs maakt men er een punt van.

De capaciteitsproblematiek van de populaire scholen is bekend. VCOV heeft de opdracht om de perceptie van de ouders zodanig te bewerken dat ze niet alleen kiezen voor populaire scholen. De aanwezigheid van voorzieningen zoals warme middagmalen en goed busvervoer is voor de ouders natuurlijk heel belangrijk. Sociale druk en binding met een school spelen ook een rol. Het is belangrijk om daarin verandering te brengen. De vraag is echter waarop men moet anticiperen bij de capaciteitsbepaling. Men moet in elk geval inspelen op de te verwachten demografische evolutie. Ook bij planologische ingrepen moet men hiermee rekening houden. In het verleden werden er arbeiderswijken gebouwd in industriële buurten. Als men een gezonde sociale mix wil realiseren, moet het beleid in de toekomst andere planologische keuzes maken. Men kan de capaciteitsbepaling globaal aanpakken of op basis van het geboortjaar of de instapdatum. Daarover moet men voldoende duidelijkheid verschaffen aan de ouders.

Ouders hechten veel belang aan het pedagogisch project van de school. Scholen pakken daar ook mee uit. De Raad van State merkt op dat het pedagogisch project slechts één criterium is van de vrije schoolkeuze. Het is belangrijk om ook

bij de ouders te werken aan de perceptie van het pedagogisch project. Heel wat ouders klagen aan dat ze een school toegewezen krijgen die niet kadert in hun visie. Als ze daarna nog het recht hebben om te veranderen, dan is er meestal echter geen probleem. Het recht om te veranderen moet dus gegarandeerd blijven. Daarom is een goed registratiesysteem belangrijk.

Er zijn ook heel wat problemen met het criterium afstand. Eigenlijk ligt het voor de hand dat kinderen naar een school gaan dichtbij hun woonplaats, zeker in het basisonderwijs. Veel ouders werken echter ver van huis en kiezen daarom voor een andere school. Sommige ouders hebben het er moeilijk mee dat kinderen van buiten de dorpsgemeenschap in hun dorp naar school gaan.

Het realiseren van gelijke kansen en van een sociale mix, is een belangrijke doelstelling. Soms wordt dat echter bemoeilijkt door de regelgeving, bijvoorbeeld door de bepaling dat broers en zussen in dezelfde school kunnen worden ingeschreven. De sociale mix moet hand in hand gaan met een goed pedagogisch en didactisch klimaat op de school.

De afstemming van het aanmeldingssysteem op Discimus is eveneens een pijnpunt. Zo zou men dubbele inschrijvingen, en het wachten op een plaats, kunnen vermijden. Het spijbelen dat het gevolg is van dit systeem is een belangrijk probleem. In Brussel zouden er in het begin van het schooljaar heel wat kinderen thuis gebleven zijn omdat ze geen school hadden.

Scholen en ouders zijn overtuigd van het belang van een goed intakegesprek. Het ontbreekt de scholen aan tijd hiervoor. Dit probleem moet zo snel mogelijk opgelost worden. Dat vergt niet alleen politieke beslissingen. Ook de scholen zelf moeten op dat vlak hun verantwoordelijkheid opnemen.

De spreker vermeldt nog een aantal specifieke probleemsituaties. Sommige Nederlandstalige ouders in Brussel klagen aan dat ze niet meer terecht kunnen in een Nederlandstalige school. Er moet meer uniformiteit komen in de manier van aanmelden. De ouders moeten nu vrije dagen opnemen voor het inschrijfmoment of voor het afhalen van de reservenummers. Sommige scholen weigeren namelijk om in te gaan op volmachten en stellen dat de ouders als opvoedingsverantwoordelijken zelf moeten komen. Voor de kinderen die voorlopig geen school hebben gevonden, zou er opvang moeten worden georganiseerd. Er moet een communicatieplicht zijn voor ouders, om de problemen van dubbele inschrijvingen te voorkomen.

De spreker besluit met het belang van een oudervriendelijke communicatie en een correcte promotie door de scholen. Heel wat ouders melden dat scholen promotie voeren met aantallen die vaak niet kloppen. Men dient te streven naar eenvoudige en onderling afgestemde systemen. Inzake de capaciteitsbepaling, dient men een onderscheid te maken tussen een optimale en een maximale capaciteit. VCOV probeert ouders ervan bewust te maken dat het niet alleen gaat over het bijplaatsen van een stoel of een tafel in het klaslokaal. Ook de scholen zelf hebben op dit vlak een opdracht. Er moeten coherente en eerlijke ordeningscriteria worden uitgewerkt. De keuzevrijheid blijft een belangrijk principe, binnen de grenzen van het mogelijke.

3. Toelichting door de heer Timothy Van Raemdonck van GO! ouders

De heer *Timothy Van Raemdonck*, coördinator van de vzw GO! ouders, de ouderkoepel van het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, zal vooral aandacht besteden aan de aspecten die rechtstreeks met ouders te maken hebben. Hij zal spreken namens zijn organisatie en niet namens alle ouders uit

het GO!. Niet alle ouders hebben immers dezelfde mening over het gevoelige thema van de inschrijvingen.

Het Inschrijvingsdecreet is de voorbije jaren al enkele keren aangepast. In de huidige regeerperiode zou het opnieuw worden aangepast. Dat is positief, want een meer transparante regelgeving zou voor alle betrokkenen een goede zaak zijn.

Vooreerst vindt GO! ouders het belangrijk dat alle ouders dezelfde kansen krijgen om hun kind in te schrijven op de school van hun keuze. Het huidige Inschrijvingsdecreet zorgt ervoor dat er objectiever wordt omgegaan met de vrije plaatsen in scholen, zeker in de regio's met een capaciteitsproblematiek. Het decreet probeert ook wantoestanden tegen te gaan en geeft ouders gelijke wapens om mee te strijden. Kansrijke en kansarme ouders moeten dezelfde procedure volgen. Fysieke wachtrijen en kampeertoestanden geven aanleiding tot frustraties en ergernissen. Niet alle ouders kunnen het zich veroorloven om daar zelf te gaan staan of om hun netwerk daarvoor in te schakelen. Het Inschrijvingsdecreet verkleint de kloof tussen kansarme en kansrijke ouders. De sociale middenveldorganisaties in gebieden met een capaciteitsproblematiek zijn ook beter op de hoogte van de te volgen regels. Daardoor kunnen ze kansarme ouders beter begeleiden. Dat is niet altijd de gemakkelijkste weg, maar op dit ogenblik is het wel de meest eerlijke. In Gent, Antwerpen en Brussel werkt men nu met een centraal aanmeldingsregister. De vrije schoolkeuze blijft gegarandeerd. In plaats van één school geeft men meerdere scholen van zijn voorkeur op. De ouders kunnen scholen aanduiden met het pedagogisch project van hun voorkeur. De vrije keuze is in de steden natuurlijk kleiner dan in landelijk gebied. Men moet zich echter aanpassen aan de hedendaagse realiteit.

Uit een bevraging door het LOP van Gent bleek dat slechts 6 percent van de ouders niet tevreden was over het verloop van de aanmeldingsprocedure. Gemiddeld gaven de ouders ook een score van 8,7 op 10 aan de school die hen uiteindelijk werd toegewezen. Dat is een aanvaardbaar resultaat. Ook zonder aanmeldingsprocedure kunnen ouders namelijk ontevreden zijn over hun keuze. Door de regierol van het LOP kan men uitsluiting, discriminatie en segregatie voorkomen. Het bestaan van verschillende aanmeldings- en inschrijvingsprocedures kan leiden tot verwarring bij de ouders. Er is nood aan eenduidigheid, maar dat betekent niet dat men de principes van het huidige Inschrijvingsdecreet overboord moet gooien. Uiteraard blijven investeringen in infrastructuur nodig, als men de vrije keuze van ouders voor een school met een bepaald pedagogisch project wil garanderen.

Een tweede kernpunt is het streven naar een sociale mix. Voor het memorandum van 2014 werden ouders digitaal en in focusgroepen bevraagd over dit thema. De bevroagde ouders vonden het belangrijk dat de school een weerspiegeling is van de samenleving. Het implementeren van de sociale mix in de scholen wordt echter gezien als een verantwoordelijkheid van de hele maatschappij. Er zijn initiatieven nodig om sociale gelijkheid op maatschappelijk vlak te bewerkstelligen. Het schoolteam moet ondersteund worden in het omgaan met diversiteit in al zijn vormen. GO! ouders blijft graag streven naar een sociale mix in alle scholen. Het Inschrijvingsdecreet helpt om dit te bewerkstelligen.

In regio's met een capaciteitstekort moet de aanmeldingsprocedure met de dubbele contingentering een sociale mix mogelijk maken. Een echte sociale mix is echter niet alleen een sociaal-economische mix, maar ook een etnisch-culturele. Daarvoor zou men de indicator thuistaal opnieuw kunnen opnemen binnen de SES-indicatoren. Het feit of een gezin al dan niet recht heeft op een schooltoelage heeft voor instappers niet veel zin als indicator. In regio's zonder capaciteitstekort vindt GO! ouders het wenselijk om initiatieven zoals School in

zicht te ondersteunen die segregatiedoorbrekend werken en die een weerspiegeling van de lokale samenleving in de school bevorderen.

Een derde kernpunt is duidelijke communicatie. Het hanteren van verschillende inschrijvings- en voorrangperiodes zorgt voor verwarring bij ouders die op de grens van verschillende regio's wonen. GO! ouders stelt voor om in heel Vlaanderen dezelfde periodes te hanteren. Dan zou elke ouder in Vlaanderen vanuit de overheid dezelfde basisinformatie kunnen ontvangen, eventueel via nationale campagnes. Na elke inschrijvings- of voorrangperiode zou de school ook een betere kijk hebben op de vrije plaatsen. In samenspraak tussen de verschillende scholen, kunnen er in de buurt meer gerichte toeleidingsacties worden georganiseerd. Indien nodig en mogelijk kan ook de capaciteit worden verhoogd.

Een laatste kernpunt voor GO! ouders is dat men de werking van de LOP's moet blijven garanderen. De beleidsnota spreekt over het overdragen van hun regierol naar de gemeenten. GO! is voorstander van het behouden van de huidige LOP-werking. Die bevordert de samenwerking tussen de scholen, zeker voor de inschrijvingen, en zorgt voor een meer objectieve benadering en voor betrokkenheid en gelijkwaardigheid van alle partners. De LOP's zorgen ook voor meer sociale controle op de inschrijvingen. Zo zijn de ouders zeker dat een aanmelding of inschrijving objectief behandeld wordt, volgens de regels van het Inschrijvingsdecreet. Indien er toch problemen rijzen, dan is het LOP goed geplaatst om te bemiddelen. Dat geldt ook voor de inschrijving van kinderen die uitgesloten worden van een andere school. Indien de werking van de LOP's toch zou hervormd worden, dan vraagt GO! ouders dat de huidige dienstverlening van de LOP's in elk geval gegarandeerd wordt.

4. Toelichting door de heer Ludo Claes van KOOGO

De heer *Ludo Claes*, coördinator van KOOGO, zal vooral spreken over de belangen van ouders bij het Inschrijvingsdecreet. Kansrijke ouders gaan ondertussen al bewuster om met schoolkeuzeprocessen en zijn soms al bereid om wat breder te kijken. Dat geldt ook voor een aantal ouders uit minderheidsgroepen. Hij zal ingaan op een aantal aandachtspunten die belangrijk zijn voor alle ouders, namelijk het recht op vrije schoolkeuze, een transparant inschrijvingsbeleid, een duidelijke communicatie naar alle ouders, gelijke kansen ongeacht de socio-economische situatie, het streven naar een sociale mix en het realiseren van voldoende capaciteit.

Over het recht op een vrije schoolkeuze zegt artikel 24, §1, van de Grondwet dat de gemeenschap de keuzevrijheid van de ouders waarborgt. Dat betekent dat elke ouder vrij mag kiezen naar welke school hij zijn kind stuurt. In het basisonderwijs kiezen veel ouders voor een school dichtbij huis. Op die manier wordt de basisschool een afspiegeling van de buurt en versterkt ze het lokale sociale weefsel. Door een toenemende capaciteitsproblematiek en de noodgedwongen keuze voor aanmeldingsprocedures staat de vrije schoolkeuze in meerdere steden echter op de helling. De ouders hebben daar niet altijd begrip voor. Daarom stelt KOOGO dat er voor elk kind een school op redelijke afstand zou moeten zijn. Dat kan door rekening te houden met de afstand van de woonplaats tot de school, maar ook door rekening te houden met de afstand van het werk tot de school. Voor tweeverdieners kan de werkplaats namelijk een belangrijk element van de schoolkeuze zijn. KOOGO vraagt ook dat het huidige Inschrijvingsdecreet dringend zou worden geëvalueerd op de effectiviteit en de uitvoerbaarheid. Indien nodig moet de overheid verregaande conclusies trekken.

Op dit ogenblik is het Inschrijvingsrecht allesbehalve transparant. Om kampeer toestanden te voorkomen wordt er in een toenemend aantal steden en

gemeenten gewerkt met een aanmeldingsprocedure. Die procedures verschillen echter van plaats tot plaats. Men zou moeten streven naar een verregaande vereenvoudiging en continuïteit in het beleid. Elke wijziging aan het Inschrijvingsdecreet moet een vereenvoudiging zijn en een versterking van de fundamentele uitgangspunten. De gemeenten met een capaciteitsprobleem, zouden hun capaciteit verplicht moeten bepalen. Door de capaciteitsdruk komt de vrije keuze in zijn huidige absolute vorm in het gedrang. De fundamentele beginselen van de vrije keuze moeten worden gevrijwaard door de praktische invulling ervan bij te stellen. In dat kader is het belangrijk om een einde te maken aan de dubbele inschrijving.

Daarnaast pleit KOOGO ook voor een specifiek inschrijvingsbeleid voor het buitengewoon onderwijs.

De structuur van de procedure is voor heel wat ouders onvoldoende duidelijk. Eerst dient men aan te melden, dan dient men rekening te houden met bepaalde criteria die niet overal dezelfde zijn, dan moet men inschrijven en dan wordt men geconfronteerd met weigeringen en wachtlijsten. Laagopgeleide en anderstalige ouders staan vaak hulpeloos. Daarom werken de ouderkoepels al enkele jaren mee aan de informatiesessies van het LOP van Gent. Zo kreeg de spreker enkele weken geleden te maken met een jonge Nigeriaanse, alleenstaande moeder met een kind van drie jaar. Ze kon zich wat uitdrukken in het Engels, maar ze had totaal geen idee van de structuur van het onderwijslandschap in Vlaanderen. Ze dacht dat ze haar kind kwam inschrijven, maar hij moest haar uitleggen dat ze haar kind eigenlijk kwam aanmelden. Ze had voor haar kind ook al een school gekozen in de buurt van haar woonplaats. Hij moest haar uitleggen dat ze minstens vier of vijf scholen moest opgeven opdat haar kind een kans zou hebben om in een van die scholen een plaats te vinden. Die vrouw kende echter geen andere scholen. Dan moest hij, aan de hand van Google Maps, de vrouw een paar andere scholen voorstellen die min of meer in dezelfde buurt lagen. Dan deelde hij de vrouw mee dat ze via e-mail een bericht zou ontvangen van het LOP van Gent. De vrouw had echter geen e-mailadres. Uiteindelijk zal het bericht bij hemzelf aankomen en zal hij de vrouw verwittigen. Dat is de realiteit. Een dergelijk aanmeldingsgesprek duurt meer dan een uur. Honderden dergelijke mensen staan echter in de kou omdat ze die begeleiding niet krijgen.

KOOGO vindt ook dat ouders altijd een bewijs van weigering moeten krijgen. Dat is verplicht, maar het gebeurt niet altijd. Men zou het weigeringsdocument automatisch aan de ouders kunnen bezorgen. In Brussel moeten de ouders echter zelf bij de scholen langsgaan om het weigeringsdocument op te halen. Ook een uniform document van inschrijving zou een verbetering zijn. Nu krijgen ouders die zich tot een andere school wenden, vaak ook te maken met een ander inschrijvingsformulier. Voor sommige ouders is dat een probleem.

De schoolbesturen moeten niet alleen de start van de inschrijvingsperiode bekend maken, maar ook de capaciteit en de contingenten. Dat moet gecommuniceerd worden vóór de start van de inschrijvingen, aan alle belanghebbenden, ook aan de ouders. De communicatie van de diverse betrokken instanties moet duidelijk zijn voor alle ouders en niet alleen voor de ouders uit de middenklasse. Sommige ouders hebben nood aan een aangepaste begeleiding. Dat zou men het best uitwerken in overleg met organisaties zoals alloctonenverenigingen, moskeeën, verenigingen waar armen het woord nemen, onthaalbureaus, kinderdagverblijven en andere relevante lokale partners. De ouderkoepels zijn zeker bereid om hierbij een ondersteunende rol te spelen. Er kunnen ook lokale meldpunten worden opgericht waar ouders terecht kunnen met problemen bij de inschrijving van hun kind. In LOP-gebieden moet die informatie ook doorgegeven worden aan het LOP. Zowel de ouderkoepels als de doelgroeporganisaties zijn daarin vertegenwoordigd.

De frequente wijzigingen in de regelgeving maken de communicatie met de ouders niet eenvoudig. Daarom pleit KOOGO voor continuïteit in het beleid. De aanmeldings- en inschrijvingsperiodes en de gehanteerde systemen moeten uniformer worden. Op dit ogenblik is de informatie die lokaal of centraal beschikbaar is, niet altijd even toegankelijk. Bovendien is niet alle informatie correct. Door de betrachting om eenvoudig te communiceren, verdwijnen er belangrijke nuances. Ouders hebben echter nood aan volledige informatie, maar aangepast aan de context waarin ze leven. Een grotere uniformiteit tussen LOP- en niet-LOP-gebied zou een grote stap vooruit zijn.

KOOGO pleit bovendien voor een goed onthaal- en intakegesprek in de school. Op dit ogenblik is dat niet altijd gewaarborgd. De inschrijfmomenten zijn verspreid over het hele schooljaar. Ouders die hun kind komen inschrijven, hebben al een ticket. Daardoor hebben ze op dat ogenblik meer praktische vragen dan vragen over de pedagogische aanpak. Soms hopen ze dat hun kind nog een plaats zal vinden in een hoger gerangschikte school. Daardoor is de inschrijving een veeleer administratief gebeuren geworden. Dat is vooral een gevolg van de capaciteitsdruk.

De gelijkheid van kansen, ongeacht de socio-economische situatie, is heel belangrijk voor de ouders. De school hoort een plaats te zijn waar mensen elkaar echt ontmoeten. De realiteit is echter anders. Een elektronische aanmeldingsprocedure kan nog tot op zekere hoogte gelijke kansen verzekeren. Dat geldt echter niet voor een callcenter, zeker in combinatie met een chronologie. Kinderen van ouders die niet beschikken over een uitgebreid netwerk hebben dan veel minder kans op een inschrijving. De elektronische aanmeldingsprocedure kan ook geen volledig gelijke kansen garanderen, hoewel ze bij de start van de procedure die indruk wekt. Er gaapt nog een diepe kloof tussen wie het systeem echt goed begrijpt en wie afhankelijk is van begeleiding bij de inschrijving.

Hij hoopt dat het nastreven van een sociale mix in de scholen ondertussen een algemene doelstelling is geworden. KOOGO vindt het belangrijk dat dit ook wordt nagestreefd in de bredere samenleving. De lokale en de hogere overheden hebben op dit vlak acties uitgewerkt. Nu dringt een transversale samenwerking zich op. Het onderwijs kan dat niet alleen realiseren. Het is belangrijk dat ook de buurt zelf een gemengde populatie heeft. Het lokale bestuur moet de stad of de buurt aantrekkelijk maken voor alle gezinnen. Verschillende beleidsdomeinen moeten samenwerken om dat te realiseren: Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening, Inburgering, Onderwijs en Werk. In dat verband verwijst de spreker naar het artikel 'Aantrekkelijke scholen liggen in aantrekkelijke buurten' van de heer Patriek Delbaere, algemeen directeur van OVSG, in De Tijd van 14 februari 2014.

Ook na de inschrijving is een onthaal- en diversiteitsbeleid nodig. Zowel voor homogeen kansrijke als voor homogeen kansarme scholen, is de diversiteit van de instroom een nieuw gegeven. Deze scholen moeten worden ondersteund bij het omgaan met diversiteit. Het inschrijvingsrecht en het flankerend onderwijsbeleid zijn dus complementair.

Over de dubbele contingentering als instrument om de sociale mix te bekomen, zijn de meningen verdeeld. De huidige indicatoren zijn niet correct. Van de instappende kleuters zonder oudere broers of zussen is het namelijk niet geweten of ze voldoen aan de voorwaarden om een schooltoelage te krijgen. Bovendien worden die kinderen van in het begin gelabeld. Het voordeel is wel dat scholen verplicht worden om te streven naar een sociale mix. Ouders kunnen een school kiezen waar ze vroeger geen kans zouden hebben gemaakt. Daarom blijft KOOGO op dit ogenblik voorstander van de dubbele contingentering, hoe moeilijk ze ook uit te leggen is aan ouders. Als de globale criteria behouden blijven, om

SES-middelen toe te wijzen op basis van leerlingenkenmerken, zullen de scholen volgens KOOGO vanzelf streven naar een sociale mix.

Hij benadrukt dat ouders in de centrumsteden vragende partij zijn voor een doorgedreven oplossing voor het capaciteitsprobleem. Jonge gezinnen die geconfronteerd worden met de capaciteitsproblematiek en met de beperkte vrije schoolkeuze, overwegen al snel de vlucht naar de rand of verder. Deze problematiek vergt een structurele aanpak. Alleen met een aangehouden inspanning om bijkomende middelen ter beschikking te stellen kan het recht op onderwijs van elk kind gegarandeerd worden. Deze middelen moeten op basis van transparante en objectieve parameters over de steden verdeeld worden. De regiefunctie van de gemeenten op het vlak van capaciteit moet een reële betekenis hebben. Vlaanderen moet voor middelen en voor het legistieke kader zorgen, bijvoorbeeld door het inschrijvingsrecht aan te passen. De gemeenten moeten het reële beleid uitwerken, op maat van de lokale behoeften.

5. Toelichting door mevrouw Sanghmitra Bhutani van het Minderhedenforum

Mevrouw *Sanghmitra Bhutani*, beleidsmedewerker Onderwijs bij het Minderhedenforum, benadrukt het uitgangspunt van het Minderhedenforum, namelijk het recht op inschrijving van elk kind en jongere en de vrije schoolkeuze voor ouders. Dat is alleen mogelijk als men voldoende inspanningen levert voor het uitbreiden van de capaciteit. Dit aspect moet hoog op de beleidsagenda blijven staan.

De vrije schoolkeuze betekent dat ouders die hun kind in een school willen inschrijven, de nodige informatie kunnen vinden. Die uitleg moet toegankelijk zijn en moet indien nodig ook mondeling worden gegeven door tussenpersonen. Een eenvoudige en transparante regelgeving is in dat verband belangrijk. Het Minderhedenforum pleit voor het opnemen van een algemeen kader in het Inschrijvingsdecreet, met basisregels voor alle scholen. Dat zou men op lokaal vlak moeten kunnen concretiseren.

Het inschrijvingsrecht moet een gelijke toegang garanderen voor alle kinderen en jongeren ongeacht hun achtergrond, op een eerlijke en transparante manier. Uitzonderingen moeten echter mogelijk blijven. Als een school verklaart dat ze volzet is, dan is dat een objectieve reden. Dat moet echter consequent worden opgevolgd. Ook bijvoorbeeld in het kader van het nieuwe M-decreet moet men een afweging kunnen blijven maken rond draagkracht. Het Minderhedenforum vindt het wel problematisch dat scholen in bepaalde gevallen uitgesloten leerlingen kunnen weigeren. Sommige leerlingen zitten namelijk maanden thuis vooraleer ze een nieuwe school vinden. In dat verband pleit de spreker voor een omkering van het principe.

Het Minderhedenforum gaat volledig akkoord met een voorrang voor broers en zussen. Het gaat ook akkoord met de voorrang voor Nederlandssprekende kinderen in Brussel. Het vraagt wel dat het optrekken van deze voorrang, en de herdefiniëring van het begrip Nederlandskundig zouden worden geëvalueerd.

De inschrijvingsperiodes zouden op Vlaams niveau moeten worden bepaald zodat er op dat vlak geen concurrentie is tussen scholen. In het secundair onderwijs is het vooral belangrijk dat er een goede studiekeuze kan worden gemaakt. Ook een bepaalde minimumduur van de inschrijvingsperiodes is belangrijk, zeker voor kansarme ouders. Zij moeten namelijk de tijd hebben om de hulp van een intermediair in te roepen.

Het Minderhedenforum vraagt ook aandacht voor specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld anderstalige nieuwkomers, en voor alle situaties waarbij scholen soms in overtal moeten gaan.

Het aanmelden zou de regel moeten zijn in alle steden en gemeenten. Alleen daar waar scholen kunnen garanderen dat er geen enkele leerling wordt geweigerd, kan men een uitzondering vragen op deze regel. Het hanteren van een aanmeldingssysteem is complex, maar het biedt een grotere transparantie. Het Minderhedenforum kan leven met een afschaffing van de dubbele contingertering als dat kan helpen om het systeem te vereenvoudigen. Er moet wel voldoende ondersteuning worden voorzien voor de ouders. Men dient ook te kiezen voor rangordecriteria die de kansarme ouders niet benadelen en die de segregatie niet bevorderen. Het Minderhedenforum is een voorstander van sociale mix, maar ziet het inschrijvingsrecht niet als de enige zaligmakende methode om dit te realiseren. Het lokale overleg tussen scholen en niet-onderwijspartners is op dat vlak eveneens belangrijk. Er moet ook voldoende worden geïnvesteerd in de ondersteuning van de ouders. De effecten van de inschrijvingsregels op de kansarme gezinnen moeten worden onderzocht. De situatie van de voorrang voor Nederlandssprekende kinderen in Brussel moet dringend worden geëvalueerd. Als de chronologie een rol speelt bij de rangorde, dan legt dat een grote druk op de ouders en de intermediairs.

Het sluitstuk van het inschrijvingsrecht is de rechtsbescherming voor ouders. Het Minderhedenforum wil bewerkstelligen dat ouders met een migratieachtergrond in witte scholen of gekleurde scholen minder kans zouden lopen op een weigering. Belangrijke elementen zijn het inschrijvingsbewijs en het weigeringsattest. Op een weigeringsattest zou ook de beroepsprocedure kunnen worden uitgelegd. Sommige scholen geven het weigeringsattest blijkbaar niet mee, of alleen wanneer een intermediair de ouders begeleidt. In het geval van een weigering is het belangrijk dat de ouders begeleid worden, zodat ze toch een school vinden voor hun kind.

6. Vragen en bemerkingen van de heer Jos De Meyer

De heer *Jos De Meyer* begrijpt dat men vraagt naar vereenvoudiging en verduidelijking. Tegelijk wil men dat de huidige principes zoveel mogelijk behouden blijven. Daarover is blijkbaar grote eensgezindheid. Het is hem echter minder duidelijk of alles centraal moet worden geregeld, dan wel of men centraal een aantal grote principes kan afspreken om de verdere uitwerking en opvolging over te laten aan het lokale niveau. De laatste spreekster nam daarover het duidelijkste standpunt in.

7. Vragen en bemerkingen van de heer Koen Daniëls

De heer *Koen Daniëls* wil een vraag stellen aan alle ouderkoepels. Het GO! heeft duidelijk gezegd dat het spreekt namens de organisatie en niet namens de ouders binnen de scholen. Welk democratisch gehalte hebben de standpunten van de andere sprekers die een net vertegenwoordigen?

De vertegenwoordiger van GO! ouders vraagt ook naar een etnisch-culturele mix. Hoe wil hij dat operationaliseren, gezien de problematiek die werd geschetst door School in zicht in verband met het diploma van de moeder? Is dat te combineren met het streven naar meer duidelijkheid en transparantie?

Verschillende sprekers stelden dat een digitaal aanmeldingscentrum te verkiezen is boven een callcenter. Bij de invoering van het Inschrijvingsdecreet werd echter het tegenovergestelde gezegd. Voor kansarme ouders zou de ondersteuning van een operator positief zijn, werd toen gezegd. Hoe is die ommekeer te verklaren?

De sprekers streven terecht naar een minder complex systeem. In de toelichtingen worden er echter geen vereenvoudigingen voorgesteld. School in zicht merkte op dat de indicator diploma van de moeder foutgevoeliger is. Het stelt ook terecht de vraag naar het diploma van de vader. Het recht op een schooltoelage levert ook problemen op.

8. Vragen en bemerkingen van mevrouw Kathleen Krekels

Mevrouw *Kathleen Krekels* stelt vast dat alle sprekers meer transparantie vragen. Ze wil weten welke bepalingen behouden zouden kunnen blijven in een vereenvoudigd Inschrijvingsdecreet. Misschien kan men de bepalingen die het meeste problemen opleveren, verwijderen uit het decreet.

9. Vragen en bemerkingen van de heer Jo De Ro

De heer *Jo De Ro* stelt vast dat alle sprekers de capaciteitsproblemen zien als een bedreiging voor de vrije schoolkeuze. Op dat vlak zal het Masterplan Scholenbouw een oplossing moeten bieden.

Hij heeft de indruk dat de elektronische aanmelding de voorkeur geniet van de meeste sprekers. Sommige sprekers merken op dat kansarme ouders daarbij dan wel moeten worden geholpen. Hij veronderstelt dat de sprekers misschien nog aanvullende opmerkingen hebben over de andere regels die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden gehanteerd. Het Minderhedenforum is bereid om de dubbele contingentering als principe te laten vallen, op voorwaarde dat er rangordecriteria worden gehanteerd die de kansarme ouders niet benadelen. Kan het een aantal voorbeelden geven van dergelijke criteria? Voor welke criteria mag men zeker niet kiezen?

10. Vragen en bemerkingen van mevrouw Caroline Bastiaens

Mevrouw *Caroline Bastiaens* sluit zich aan bij de opmerking over de dubbele contingentering. De andere sprekers stonden vrij positief tegenover de dubbele contingentering. Zijn zij bereid om van dat principe af te stappen? De enige overblijvende zinvolle indicator voor kinderen die voor het eerst naar school gaan, is het diploma van de moeder. Hebben de sprekers suggesties voor andere indicatoren? School in zicht stelde dat het centraal aanmeldingssysteem eigenlijk het eerlijkste is. Dit is inderdaad beter dan de kampeertoestanden. Veel ouders betwijfelen echter of dit fair verloopt. Het is heel moeilijk om de noodzakelijke computerprogramma's te ontwerpen. Daarover wil ze graag wat meer toelichting.

11. Vragen en bemerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* stelt vast dat iedereen voorstander is van het nastreven van een sociale mix. Er zijn echter verschillende visies over de manier waarop men die moet realiseren. School in zicht vindt dat dit vooral van onderuit moet groeien. Zijn er ook sprekers die vinden dat de dubbele contingentering moet behouden blijven? Welke voorrangsregels moeten er worden gehanteerd als het systeem van de dubbele contingentering verdwijnt? Iedereen pleit voor duidelijkheid en voor zekerheid voor ouders. Vertrouwen is heel belangrijk. Men wil de vrijheid om maatwerk te bieden. In hoeverre is er dan een uniforme regelgeving nodig?

Het Minderhedenforum vraagt dat de Vlaamse overheid onderzoek zou doen. Is het de bedoeling om het effect van de taalregeling op kansengroepen te laten onderzoeken? Wat was het effect van de uitbreiding van de taalregeling? Is er een verdringing opgetreden? Moet de Brusselse situatie dringend aangepast worden?

12. Vragen en bemerkingen van Caroline Gennez

Mevrouw *Caroline Gennez* merkt op dat het Inschrijvingsdecreet nog niet zo lang wordt toegepast. Daarom vindt ze het nog wat vroeg voor een evaluatie van de gevolgen. Hoe evolueert het aantal geweigerde leerlingen op die plaatsen waar men werkt met aanmeldingsprocedures of met een centraal aanmeldingsregister? Het is in elk geval een eerlijker systeem dan de kampeertoestanden.

In regio's met een capaciteitsproblematiek is een Inschrijvingsdecreet zeker nuttig. In het andere geval zijn de meningen verdeeld. Zijn er twee verschillende regelgevingen nodig of kan men best zo uniform mogelijk werken?

Ze hecht veel belang aan het inschrijvingsrecht. Men mag geen tijdelijke overbruggingstermijnen of procedures onder de tafel uitlokken. Men moet ook een onderscheid maken tussen het Inschrijvingsdecreet en het recht op inschrijving. Op dat vlak ziet ze een parallel met het M-decreet. In die zin sluit ze zich aan bij de bekommernissen van het Minderhedenforum.

Een belangrijke doelstelling van het Inschrijvingsdecreet is het realiseren van de sociale mix. Het is de vraag hoe men die mix het best kan realiseren. Misschien is het vooral belangrijk om de grens te leggen bij een ander studieniveau. Op dit ogenblik wordt iemand met een diploma van lager secundair onderwijs in sommige gevallen nog als kansrijk beschouwd. Dat is wellicht onvoldoende om een onderscheid te kunnen maken tussen kansarm en kansrijk.

De ouderkoepel van het GO! hecht veel belang aan het LOP als een ontmoetingsplaats die de gelijkheid van kansen wil waarborgen. Het is nog niet duidelijk wat de Vlaamse Regering van plan is met de LOP's. Die zijn belangrijk voor de uitwisseling van informatie en voor het garanderen van de netoverschrijdende openheid. Hebben de sprekers ideeën voor een verbetering van de werking van de LOP's? Welke taken of doelstellingen moeten ze zeker blijven opnemen en welke kunnen ze eventueel laten vallen?

Als de regelgeving zou worden versoepeld, dan vreest ze dat het streven naar een sociale mix een heel vrijblijvende zaak wordt.

13. Vragen en bemerkingen van de heer Joris Poschet

De heer *Joris Poschet* heeft de indruk dat de concentratiescholen in Brussel niet zozeer problemen hebben met de thuistaal, maar wel met de socio-economische achtergrond van het kind. Zijn er cijfers over het aantal ouders die uit Brussel verhuizen omwille van de inschrijvingsproblematiek? Hij veronderstelt dat er bij een alleenstaande vader wordt gekeken naar het diplomaniveau van de vader. Hoe pakt men dat aan bij een homokoppel met een kind?

14. Vragen en bemerkingen van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw *Kathleen Helsen*, voorzitter, heeft begrepen dat het systeem moet worden vereenvoudigd. Ze ziet echter niet in hoe een drastische vereenvoudiging kan worden gerealiseerd op basis van de reeds geformuleerde voorstellen. Wat moet er precies veranderen om de vrije schoolkeuze beter te garanderen? Bij gesprekken met het veld ontvangt ze soms de suggestie om het Inschrijvingsdecreet af te schaffen. Ze vraagt aan de sprekers waarom en waar er precies een Inschrijvingsdecreet nodig is in Vlaanderen.

15. Antwoorden van mevrouw Sanghmitra Bhutani van het Minderheden forum

Mevrouw *Sanghmitra Bhutani* antwoordt dat het Minderhedenforum het elektronisch aanmelden verkiest boven een systeem van callcenters dat gepaard gaat met tijdsdruk. Het elektronisch aanmelden biedt een geruststelling omdat men kan zien hoe de procedure verloopt. Indien nodig kan men zich laten begeleiden. Dat is toch iets duidelijker dan iemand spreken aan de telefoon.

Het Minderhedenforum blijft niet vasthouden aan de dubbele contingentering, precies omdat het de bedoeling is om de regelgeving minder complex te maken. Dan zullen de intermediairs de ouders ook kunnen begeleiden tijdens een duidelijke aanmeldingsperiode. Een voorwaarde is wel dat de andere regels eerlijk en transparant moeten zijn.

Het Minderhedenforum hecht wel belang aan de voorrang voor broers en zussen in het basisonderwijs. In het secundair onderwijs is vooral de goede studiekeuze van tel. Het is nodig dat er niet te veel verschillen zijn tussen de inschrijvingsperiodes van de scholen. Voor de achterban van het Minderhedenforum speelt de afstand tot de secundaire school ook nog een rol. Dan gaat het meer over rangordes dan over voorrang.

Binnen het secundair onderwijs blijken er nog problemen te zijn voor ouders die hun kind willen inschrijven in de meer witte scholen. Daar is de rechtsbescherming heel belangrijk. De ouders moeten hun rechten ook kennen. Bij een weigering is het belangrijk dat ze een weigeringsattest krijgen. Op basis van lokaal overleg zou men eventueel een voorrang kunnen invoeren voor indicatorleerlingen. Dat zou moeten worden gekoppeld aan de toeleiding en aan de studiekeuze. Daarover moet het Minderhedenforum nog verder nadenken.

Het Minderhedenforum ziet de afstand van de woonplaats tot de school als het belangrijkste rangordecriterium voor het basisonderwijs. Voor sommige ouders is ook de afstand van het werk tot de school belangrijk. Voor kansarme leerlingen speelt de afstand tot de school ook een belangrijke rol voor het secundair onderwijs.

In Brussel is de regelgeving al vaak gewijzigd. Daarom zal het Minderhedenforum pas na een evaluatie een standpunt innemen. Het kan principieel akkoord gaan met een voorrang voor Nederlandssprekende kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Vroeger heeft het wel vragen gesteld bij het optrekken van de voorrang. Het Minderhedenforum zou graag weten welke gevolgen deze maatregel heeft gehad. In Brussel is het vooral belangrijk dat ouders een plaats vinden voor hun kind, of dat nu in een Franstalige of in een Nederlandstalige school is. Ook in het Franstalige basisonderwijs is de inschrijvingsregeling heel complex. Eigenlijk zijn er meer afspraken nodig over het inschrijvingsrecht in Brussel. Het capaciteitstekort speelt ook daar een rol. Het is onduidelijk wat er gebeurt met de kinderen die noch in het Franstalige, noch in het Nederlandstalige onderwijs zijn ingeschreven. Gaan ze naar een school in de Vlaamse Rand of in Wallonië, of blijven ze gewoon thuis? Er blijkt ook druk te zijn van het Franstalige kleuteronderwijs naar de Franstalige kinderopvang. Die evolutie moet men in de gaten houden.

De dubbele contingentering heeft te maken met het diploma van de moeder. Het Minderhedenforum wil de dubbele contingentering herbekijken, omdat het merkt dat ouders het moeilijk hebben met het label indicator- of niet-indicatorleerling. Soms begrijpen ze niet op welke lijst ze staan of hoeveel plaatsen er gereserveerd zijn. Zelfs de intermediairs hebben het daar moeilijk mee. Deze situatie zet

ouders tegen elkaar op. Daarom vraagt het Minderhedenforum om eerlijke en transparante regels. Monitoring en rechtsbescherming moeten mogelijk zijn.

16. Antwoorden van de heer Ludo Claes van KOOGO

De heer *Ludo Claes* verduidelijkt dat hij spreekt namens de ouderkoepel KOOGO en de lokale ouderwerking van gemeentelijke, stedelijke en provinciale scholen, en niet namens alle ouders van het officieel gesubsidieerd onderwijs. Er zijn natuurlijk ouders die een mandaat opnemen binnen het LOP. De ouderkoepel brengt het inschrijvingsrecht en de gelijke onderwijskansen ook ter sprake bij de ouderwerkingen binnen de scholen. Het verbaast hem niet dat er wordt gepleit voor een afschaffing van het Inschrijvingsdecreet. Dat heeft vooral te maken met de complexiteit van het decreet en met het belang dat men hecht aan een vrije schoolkeuze. KOOGO beseft wel dat er in de centrumsteden geen andere mogelijkheid is dan de elektronische aanmeldprocedure om de gelijke onderwijskansen tot op zekere hoogte te waarborgen. Dat betekent echter nog niet dat dit een ideaal systeem is. Dit systeem is inderdaad grotendeels het gevolg van de capaciteitsproblematiek.

Uit een grondige evaluatie kan blijken hoe het Inschrijvingsdecreet kan worden vereenvoudigd. Als het de bedoeling is om een sociale mix te realiseren, dan is een transversaal beleid noodzakelijk. Het onderwijs is hiervoor niet de enige verantwoordelijke. Het is ook belangrijk om binnen de regelgeving rekening te houden met de lokale context. Uniformiteit is niet altijd mogelijk.

De LOP's werden omschreven als een belangrijke ontmoetingsplaats voor de bewaking van de gelijke kansen. Ze hebben hun verdiensten, maar ze zijn ook mede verantwoordelijk voor de te beperkte communicatie naar alle betrokkenen. De structuur van het LOP laat niet toe dat de ouders vergaderingen bijwonen. Hun stem weegt ook niet op tegen die van de onderwijspartners. De LOP's worden dus gedomineerd door de onderwijspartners. De daling van het aantal betrokken ouders heeft veel te maken met die dynamiek. Men moet terugvallen op die ouders die al veel andere engagementen opnemen. Dan gaat het over het algemeen over hoogopgeleide ouders.

17. Antwoorden van de heer Kwinten Stevens van School in zicht

De heer *Kwinten Stevens* beseft dat er grote regionale verschillen zijn in Vlaanderen. In Temse is er geen capaciteitstekort. Toch wordt er gewerkt met het systeem van de dubbele contingentering. Sommige ouders werden uitgesteld ingeschreven. Dat wordt ervaren als pesten. Men dient zich af te vragen of dit systeem wel zin heeft binnen die context. Hij vindt dat het systeem van de dubbele contingentieren alleen mag worden toegepast in regio's met een capaciteitsprobleem. Daar kan het helpen om de beschikbare plaatsen eerlijk te verdelen.

Op basis van welke indicatoren kan men een eerlijke verdeling realiseren? School in zicht vindt dat de criteria controleerbaar moeten zijn. Voor het onderwijsniveau van de moeder is dat niet het geval, voor de voorrang voor broers en zussen en voor de kinderen van het personeel wel. Ook de afstand is een eerlijk en communiceerbaar criterium. De schooltoelage is op dit ogenblik geen goed criterium voor het aanmelden of het inschrijven. Misschien is dat wel een goed criterium om extra middelen toe te kennen aan bepaalde scholen. Eigenlijk blijven er momenteel dus geen criteria meer over voor het realiseren van de sociale mix. Dat kan worden opgelost door groepsaanmeldingen mogelijk te maken voor de scholen waar de sociale mix een probleem is. Het huidige systeem leidt niet tot verschuivingen in de homogene concentratiescholen, behalve soms op papier. Maatwerk is belangrijk. In dergelijke gemeenten moet een commissie

criteria kunnen uitwerken om een groepsinschrijving mogelijk te maken. Of die groep een verbetering zal betekenen voor de sociale mix, is moeilijk te beoordelen op basis van computersystemen. In Mechelen is er in bepaalde populaire scholen wel een zekere sociale mix, er zijn bijvoorbeeld 30 percent indicatorleerlingen. In feite gaat het om de meest kansrijke kansarmen. De kansarme kansarmen eindigen allemaal in de concentratiescholen.

Op zich heeft hij geen problemen met een callcenter, wel met de combinatie van een callcenter met een timing. Dan krijgt men hetzelfde probleem als bij het kamperen: wie het eerst binnen is, krijgt de plek. Kansrijke ouders vragen dan aan tien vrienden of familieleden om allemaal te bellen. Wie niet beschikt over een voldoende groot netwerk, raakt niet binnen. Als men echter een maand de tijd zou hebben om naar het callcenter te bellen, dan verliest de indicator timing zijn nut. Dan kan het wel een eerlijke manier van werken zijn. Dan kan men de ouders telefonisch advies op maat geven, net zoals op de website.

Als men de vrije keuze wil garanderen voor alle ouders, dan is kamperen geen goede optie. De ouders zelf zijn tegen kamperen omdat ze vooraf niet zeker zijn of ze wel een plaats zullen krijgen voor hun kind. Maar uiteindelijk doen ze het toch. Vaak is het zelfs een toffe ervaring. Het oudercomité komt daar bijvoorbeeld soep of drank verdelen of de ouders kijken samen een dvd. Als ze dan een plek bemachtigd hebben voor hun kind, zijn ze tevreden. Bij aanmeldingssystemen is het niet anders. In Lokeren was er vooraf wel wat gemopper over het aanmeldingssysteem, want ouders zijn niet zeker van een plek in hun favoriete school. Maar bij een bevraging door het LOP achteraf, blijkt is meer dan 90 percent van de ouders blij met het aanmeldingssysteem. Als de criteria duidelijk zijn en ze kunnen ermee akkoord gaan, is er geen probleem. Bij het inschakelen van een callcenter is de toeleiding van de kansarme ouders naar het aanmeldingssysteem heel belangrijk. Zij dreigen altijd uit de boot te vallen, welk systeem men ook hanteert.

Bij een capaciteitsgebrek is het heel belangrijk om een Inschrijvingsdecreet te hebben. Men kan de sociale mix in de concentratiescholen verbeteren door groepsinschrijvingen mogelijk te maken. De huidige indicatoren kunnen voor School in zicht wegvallen. Hij hecht vooral belang aan de socio-economische mix. Scholen zonder autochtone leerlingen worden echter lager gewaardeerd door de ouders en dreigen ook een socio-economische concentratieschool te worden. Een socio-economische concentratieschool met alleen kansarme kinderen is pas echt een probleem. De etnisch-culturele homogeniteit draagt daartoe bij, maar vormt op zich geen probleem.

De spreker gaat in op de thematiek van de LOP's. Als Vlaanderen een systeem oplegt en financiert, dan is het logisch dat het ook toeziet op de uitvoering ervan. Op het lokale niveau moet iemand verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. Deze aanpak moet gedragen zijn door de scholen en door het lokale bestuur. Momenteel zijn bepaalde LOP-deskundigen in staat om in samenwerking met de sociale partners een goed functionerend systeem uit te werken. Anderen boeken echter weinig resultaat. Dat kan te maken hebben met de persoon. Er zijn echter ook nethoofden en directies die veranderingen tegenhouden. In dergelijke gevallen moet de verantwoordelijke, bijvoorbeeld de LOP-deskundige, meer tools krijgen om in te grijpen.

Hij gaat niet in op de problematiek van Brussel omdat hij daarmee geen ervaring heeft. Voor Vlaanderen is het zijn ervaring dat het realiseren van een sociale mix niet in strijd is met het streven naar buurtscholen. Ook in de meest kansarme buurten in Vlaanderen hebben zich immers kansrijke mensen gevestigd. Over het algemeen kiezen die echter niet voor de buurtschool. Het is vooral belangrijk om

de scholen in die buurten ervan te overtuigen dat ze eigenlijk geen afspiegeling vormen van de buurt.

18. Antwoorden van de heer Timothy Van Raemdonck van GO! ouders

De heer *Timothy Van Raemdonck* kan zich aansluiten bij het merendeel van de antwoorden van de andere sprekers. Op de vraag of het aanmeldingssysteem centraal moet worden aangestuurd, dan wel door lokale actoren, antwoordt hij dat het vooral belangrijk is dat de regels eenduidig zijn, bijvoorbeeld rond de voorrangperiodes.

Het operationaliseren van de etnisch-culturele mix zal in Vlaanderen alleen aan de orde zijn in gebieden waar er een centraal aanmeldingsregister nodig is. Men kan overwegen om de indicator thuistaal opnieuw op te nemen. Dat zal niet alleen bijdragen tot een socio-economische, maar ook tot een etnisch-culturele mix.

Als hij het geen goed idee vindt om een callcenter in te schakelen, dan is dat vooral omwille van de tijdsdruk. Wie eerst binnenraakt, wordt het eerst bediend. Dat kan de gelijkheid van kansen schaden. Als men voor dat probleem een oplossing kan vinden, is er echter geen probleem. Binnen een digitaal systeem is het in elk geval gemakkelijker om mensen te begeleiden bij de inschrijving dan binnen een telefonisch systeem.

De situatie in Brussel is erg complex. De spreker wil deze materie overlaten aan mensen die goed op de hoogte zijn van de situatie.

De werking van de LOP's is misschien voor verbetering vatbaar. Als onpartijdige bemiddelaars zorgen de LOP's echter voor een belangrijke dienstverlening aan de ouders. Het gaat onder meer over het overleg rond leerlingen die eventueel zouden worden uitgesloten. Als de regierol van de LOP's wordt doorgeschoven naar een ander orgaan, moeten die taken behouden blijven.

Hij heeft ook al ouders horen pleiten voor een afschaffing van het aanmeldingssysteem. Meestal gaat het dan echter om kansrijke ouders die opkomen voor hun rechten. Elke ouder moet echter gelijke kansen krijgen. Bij een goede communicatie kan dat geen probleem zijn. De regels gelden voor iedereen. Men moet vooral zorgen voor extra capaciteit. Voor de grote steden en voor de regio's waar bepaalde scholen als beter worden gepercipieerd is het belangrijk dat het Inschrijvingsdecreet blijft bestaan.

19. Antwoorden van de heer Theo Kuppens van VCOV

De heer *Theo Kuppens* verduidelijkt dat zijn presentatie is voorbereid door het hele team van VCOV, maar niet is afgetoetst bij de koepel van het katholiek onderwijs.

De ouderbetrokkenheid is nog een belangrijk werkpunt binnen het Vlaamse onderwijs. Het Participatiedecreet biedt daartoe de mogelijkheid. Op het lokale vlak is er echter nog werk aan de winkel. Ouderbetrokkenheid kan tot uiting komen in oudervriendelijke maatregelen en in het realiseren van brede scholen. Het streven naar ouderbetrokkenheid is vooral ingegeven door de bekommernis dat kinderen op school gelukkig zouden zijn. Bij een wijziging van de regelgeving moet men zich altijd afvragen wat dat concreet kan betekenen voor de ouders en voor de kinderen.

Het is belangrijk om een eenduidige regelgeving te realiseren. Men dient echter ook rekening te houden met het beleidsvoerend vermogen van de school. De

school zou de regelgeving moeten kunnen aanpassen aan de plaatselijke context. Hij gelooft in het beleidsvoerend vermogen van de scholen.

Uit een bevraging is gebleken dat de betrokken ouders een digitaal aanmeldingssysteem verkozen. Deze bevraging is niet representatief, maar geeft wel een idee van de houding van een deel van de ouders.

Om een transparante regelgeving te realiseren, volstaat het niet om de onduidelijke delen uit het Inschrijvingsdecreet te schrappen. Een systeem mag best complex zijn, maar men moet het wel bevattelijk kunnen uitleggen aan de ouders. De ouders liggen bijvoorbeeld niet wakker van het feit dat in Discimus automatisch aangevinkt staat of ze al dan niet een studietoelage genieten. Als dat wel het geval is, wordt de situatie echter minder moeilijk op het inschrijvingsmoment zelf.

Voor de situatie in Brussel, sluit hij zich aan bij het antwoord van de heer Van Raemdonck. De vaststellingen van VCOV zijn gebaseerd op de opmerkingen van de ouders. Het is uiteraard te betreuren als Nederlandstalige ouders niet terecht kunnen in een Nederlandstalige school.

VCOV is voorstander van de dubbele contingentering en van het bevorderen van de sociale mix. Dat lukt echter niet altijd. Hij zal nu niet ingaan op de factoren die daarin een rol spelen. Een gezagvolle school kan echter inspelen op de lokale situatie. Met behulp van goede werkvormen kan er een sociale mix worden gerealiseerd.

Het VCOV is voorstander van het behoud van fora zoals de LOP's, waar de ouders hun stem kunnen laten klinken. Dat kadert binnen de roep naar participatie in het algemeen.

De vraag welk onderwijs men wil in de toekomst, is eigenlijk al voor een groot stuk ingevuld. In de beleidsnota van de minister kwamen de ouders echter niet aan bod. Hij kan namens de ouders zeggen dat het belangrijk is om in Vlaanderen een gedragen onderwijs te realiseren.

Mevrouw *Kathleen Helsen*, voorzitter, dankt de sprekers voor hun interessante toelichtingen.

Kathleen HELSEN,
voorzitter

Koen DANIËLS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
KOOGO	Koepel van Ouderverenigingen van het Officieel Gesubsidieerd Onderwijs
LOP	lokaal overlegplatform
OVSG	Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap
SES	sociaaleconomische status
VCOV	Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen